

เทศน์พระ วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนโธ

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เอานะฟังนะ ฟังธรรม วันนี้วันอุโบสถนะ เราลงอุโบสถเหมือนทางโลกเขา
สัมมนากัน เขาสัมมนากันเพื่อความบริสุทธิ์ของเขา เขาสัมมนากันเพื่อวิชาการของเขา
เพื่อรักษาองค์กรของเขา

เราสัมมนา เห็นไหม เราลงอุโบสถ อุโบสถ - อุโบสถศีล อุโบสถศีลเพื่อความ
สะอาดของเราใจ พิศุจน์ที่ศีล ถ้าศีลจากภายนอก ถ้าศีลจากภายในเห็นไหม เวลาครูบา
อาจารย์ท่านเทศน์กับภิกษุณะ ท่านไม่พูดเรื่องทาน เพราะท่านนี้มันเป็นเรื่องของญาติโยม
เขา

ของเราเริ่มจากศีลเลย อุโบสถศีล การรักษาศีลอุโบสถ เขาจะได้บุญของเขา ศีล ๘
ก็เป็นศีล ๘ ของคฤหัสถ์เขานะ แต่ถ้าศีลอุโบสถละ ถ้าศีลอุโบสถเห็นไหม ช้างอุโบสถ ผู้
ที่อุโบสถสิ่งนี้มันทำให้มีหลักใจใจ สถานะที่ตั้งของใจ ถ้ามีหลักใจของเราเห็นไหม นี่เรา
ลงอุโบสถเหมือนกัน เราลงอุโบสถของเราเพื่อความสะอาดของเรา

ถ้าภาชนะของเรา เราจะมีอาหารที่ดีขนาดไหน จะมีคุณสมบัติดีขนาดไหนสิ่งที่
ใส่นั้นมันสกปรก มันก็สกปรกไป แต่ถ้าศีลของเราบริสุทธิ์เห็นไหม ถ้าทำความสงบของ
ใจเข้ามามันจะเป็นสัมมา สัมมาสมาธิเกิดจาก ศีล สมาธิ ปัญญา ถ้าเกิดศีลสมาธิที่ดีเห็น
ใหม่ปัญญาจะเกิดย้อนกลับเข้ามาข้างใน ถ้าเกิดสมาธิขึ้นมาเห็นใหม่ มันมีจณาสมาธิ คุณ
คุณวฤทธิชีไพรของเขา เขาก็ถือศีลของเขาเหมือนกัน แต่ศีลของเขา เขาก็เจตนาของเขา
ละเว้นของเขา สัจจะของเขา ฤทธิเขาถือสัจจะกัน แต่ของเรามีองค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าเป็นผู้ที่วางศีลไว้แล้ว

วางศีลเห็นใหม่ ศีล ๒๒๗ ข้อ ศีลต่างๆ นี่มันเป็นสิ่งที่เป็นเครื่องบอกใจว่าถ้า
ผิดจากนี้ไปออกจากกรอบนี้ไป มันเป็นการละเมิด ละเมิดตัวเองนะไม่ใช่ละเมิดใครเลย
ละเมิดตัวเอง ถ้าเราละเมิดตัวเองเห็นใหม่ มันพุ่งออกไป

คุณิ อย่างที่ว่าผู้ที่ทำอาบัติหนัก ผู้ที่ทำอาบัติจะทำความสงบของใจได้ยาก เป็นอาบัติหนักเพราะอะไร? เพราะมันละเมิดตัวเองไง เพราะเราทำเอง เราทำผิดพลาดเอง เหมือนคนไข้ ถ้าโรคร้ายไข้เจ็บที่ร้ายแรง เวลาไปโรงพยาบาลเขาต้องผ่าตัด แต่ถ้าเราเป็นโรคเล็กน้อย หรือเราเป็นไข้ หรือเรามีบาดแผลขึ้นมา เรายรักษาของเราเองก็ได้ รักษาของเราเองใส่แผลของเราเองก็ได้

ละเมิดกับตัวเองคือทำลายตัวเองนะ แต่เราไม่ได้คิดอย่างนั้นเลย ถ้าความผิดพลาดออกไป ความผิดพลาดนี้จากกิเลส จากกรรม จากกรรมคือจากการกระทำที่ไม่มีเจตนาในสิ่งที่ไม่เจตนาละ คุณิ คุณอย่างพระอรหันต์เห็นใหม่ สติวินัย ผู้ที่มีสติวินัย แต่ความผิด การกระทำของกรรม คุณอย่าง พระโมคคัลลานะ พระโมคคัลลานะเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายด้วย ทำไมต้องโดนโจรมาทุบละ นี่เป็นเรื่องของกรรม

สิ่งที่เป็นกรรม สิ่งที่เป็นสติวินัยแล้ว สิ่งนี้ยกเว้น ยกเว้นเพราะอะไร เพราะเวลา สวดอุโบสถเห็นใหม่ สมมุขาวินโย สติวินโย อมฺพุหวินโย สิ่งที่ได้ตัดสินแล้ว ใครเป็นคนรื้อฟื้นขึ้นมา จะเป็นอาบัติปาจิตติย์

แต่สมัยพุทธกาล การจะได้รับการรับรองเป็นสติวินัย ต้องมีการสวดประกาศใจ แต่ในปัจจุบันนี้มันก็สวดประกาศโดยการเป็นไปของใจ ถ้าใจสิ่งนั้นเป็นไปเห็นใหม่ คุณิ คุณเวลาเราประพฤติปฏิบัติ สันติภูฏิกโก เกิดมาจากใจ ใครจะรู้กับเรา

สิ่งที่รู้จากใจผู้ที่ปฏิบัติ เห็นใหม่ รู้มาจากไหน สิ่งนั้นจะเป็นการเริ่มจากภายใน อันนี้เป็นเรื่องของศีลนะ เราลงอุโบสถกันเพื่อสังคมสงฆ์ สงฆ์เรานี้นะถ้าเสมอกัน ด้วยทักขุณี เสมอกันด้วยความเห็น จะเป็นอยู่สุขสบายมาก

ความอยู่สุขสบายเหมือนของที่เขาผสมกันอยู่ในภาชนะเดียวกัน มันไม่มีปฏิกิริยาทำลายกัน คุณิ ของหมักของดอง มันมีปฏิกิริยาทำลายกัน สิ่งนี้เป็นเรื่องของศีลเห็นใหม่ ผิดอาบัติเราก็ปลงอาบัติ เราก็ทำให้ปกติขึ้นมาในหัวใจของเรา อันนี้เป็นเรื่องของอุโบสถ เรื่องของศีลนะ

ถ้าเรื่องของธรรมละ ศีลและธรรม ธรรมนี้กว้างขวางมาก เราพยายามประพฤติปฏิบัติกันเพื่ออะไรเห็นใหม่ คุณิ เห็นใหม่ฝนตกชั้วครั้งชั้วคราว หมดไปละ อากาศมัน

แปรปรวนตลอดไป ผู้ที่มีธรรมในหัวใจนะ เห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างนี้กับความเปลี่ยนแปลงในชีวิตเราเหมือนกัน มันเล็กน้อยมาก มันสั้นมาก

ความเปลี่ยนแปลงของอากาศ คุลี ฝนตกแดดออก มันแปรสภาพของมันตลอดเวลา ชีวิตนี้เปรียบเหมือนหยับแคดใจ โอกาสของเรามีเท่าไร? คุณอายุคนสิว่า ๖๐ ปี ๘๐ ปี ๑๐๐ ปี นานมาก นานมาก แต่เป็บเดียวเอง

๑๐ ปี ๒๐ ปี วันหนึ่งเห็นใหม่ ผู้ที่ใจเป็นธรรม มีราตรีเดียว ราตรีเดียววันคืนมันล่องไปๆ ไม่ได้นับหรอก มันเป็นธรรมชาติของมัน ไม่มีการสืบต่อ ไม่มีสติ ไม่มีการทบทวน ไม่มีการนับใจ ไม่มีการรวบรวมใจ

วันคืนล่องไปๆ อย่างนี้มันน่าย้อนกลับมาที่ใจของเรา ให้เราชวนขวยใจ อย่างนอนใจ ถ้าเรานอนใจนะ เช่น ปกติเราสร้างวัดกัน วัดใหม่ รอให้วัดเสร็จแล้วเราก็อยประพฤติปฏิบัติ เห็นใหม่ รอวัดเสร็จ แล้วเมื่อไหร่จะเสร็จละ

ถ้าหัวหน้ามีหลักมีเกณฑ์มันจะจบได้ มันจะเสร็จนะ ถ้าหัวหน้าไม่มีหลักไม่มีเกณฑ์ ไม่มีวันเสร็จหรือเพราะอะไร? เพราะหม่าจี้เรื้อน ถ้าใจมันจี้เรื้อนนะมันต่อเติมตลอดไป มันคันตลอดไป มันหยุดไม่ได้เห็นใหม่

ครูบาอาจารย์ท่านบอกว่า เวลาเริ่มต้นใหม่ๆ ก็ทำเพื่อการแก้รำคาญ มันมีความรำคาญเราก็อยากทำโน่นสะสมนั่นทำนี่แก้ใจนั่น เห็นใหม่ พอเสร็จแล้ว พอทำไปไม่ทำกลับรำคาญ เพราะอะไร เพราะมันเคยชิน

ถ้าหัวหน้าจี้เรื้อน มันไม่มีวันจบหรือ ถ้าเราจะคิดว่าสร้างวัดนะ นกมันต้องมีรวงรัง เราสร้างรวงรังเสร็จแล้ว เราก็จะประพฤติปฏิบัติ แต่ถ้าจี้เรื้อนมาสร้าง ไม่จบหรือ ถ้าไม่จี้เรื้อนมันจบนะ

ถ้ามันจบเห็นใหม่ สิ่งนอกจบข้างในมันจบไหม? ถ้าข้างในมันจบไหม คุลี เวลาเราเข้าทางจงกรม “ตรงนั้นก็ไม่ใช่สมบุรณ์ ตรงนี้ก็ไม่ใช่สมบุรณ์” เราจี้เรื้อนแล้วนะ ใจเราจี้เรื้อนแล้ว ถ้าใจเราจี้เรื้อนแล้วนะ มันจะติไปหมดเลย มันจะอ้างไง อ้างเพื่อเราจะไม่เข้าทางจงกรมเลย เราจะไม่นั่งสมาธิภาวนาเลยนะ

งานของเราอย่าลืม เวลาบวชขึ้นมาเห็นใหม่ อุปัชฌาย์บอกแล้ว เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ กรรมฐาน รุกขมุลเสนาสนัง พูดถึงธรรมเกิดที่นั่นนะ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ธรรมเกิดที่ใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่โคนต้นโพธิ์นะ นี่ธรรมจะเกิดกับเรา ก็เกิดจากใจของเรา

คุณ เวลาเราทำความสงบของใจเราเข้ามา เราจะไปรู้เห็นสิ่งต่างๆ สิ่งนี้สำคัญมาก เวลาเราศึกษากัน เราเปิดตู้พระไตรปิฎกนะ เราต้องศึกษาคำเราต้องมีวิชาการเราถึงศึกษาคำเราได้ ศึกษานวโกวาท ศึกษานักธรรม ก็ไปท่องจำ สิ่งนี้คือการท่องจำ ท่องแล้วเราประพฤติปฏิบัติมานะ เวลาผู้ที่ประพฤติผู้ที่ศึกษามา เห็นใหม่ มาถามครูบาอาจารย์ของเรา “ผมเข้าใจหมดเลย พระไตรปิฎกผมเข้าใจหมดเลย แล้วจะให้ผมเริ่มต้นตรงไหน ปฏิบัติอย่างไร” อันนี้เราศึกษามา ศึกษามาให้เรารู้ทางวิชาการ สุตมยปัญญา แล้วเวลาทำความสงบเข้ามาของใจ เราเปิดตู้พระไตรปิฎกในหัวใจของเรานะ ธรรมเกิดที่ใจๆ เวลาความสัมผัสของใจ จิตสงบเข้ามาสงบเข้ามาอย่างไร? มันปล่อยวางอะไรเข้ามาบ้าง? เวลามันพุ่งชานมันพุ่งชานอย่างไร? แล้วเรามีสติเข้าไปควบคุมอย่างไร? ถ้ามีสตินะ

ถ้ามีสติความประพฤติปฏิบัติของเราจะมีประโยชน์ตลอด ดูช่างเขาทำงานสิ ถ้าเขาพลั้งพลอ ผลงานของเขาต้องเสียหาย เขาก็ต้องซ่อมต้องแซมของเขา เห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันไม่สมบูรณ์ เพราะอะไร เพราะขาดสติ เพราะมันคือความพลั้งพลอของเขา

แม้แต่การทำงานจากภายนอก เขายังต้องการสติเลย ต้องการความรอบคอบขึ้นมาเลย เพื่อให้งานมันสมบูรณ์ขึ้นมา เพื่อที่จะไม่ให้งานเสียหายเห็นใหม่ แล้วงานฝึกหัวใจของเรานั้นสำคัญกว่านั้นเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะมันมีสติ มันมีมหาสติ

ถ้ามีสติขึ้นมา สมควรขึ้นมา มีสติขึ้นมามันจะระงับความพุ่งชานของเรา ให้จิตมันสงบเข้ามา ปกติเห็นใหม่เราว่าเราถือศีลๆ ศีลคือความปกติของใจ แล้วเราก็ไม่เข้าใจว่ามันคือความปกติของใจได้อย่างไร แต่เวลาเราทำความสมาธิขึ้นมา พอจิตมันสงบเข้ามาเห็นใหม่มันเทียบได้ไ้ระหว่างความพุ่งชาน ความพุ่งชานเพราะอะไร? เพราะมันละเมิดตัวเอง ละเมิดด้วยมโนกรรม มโนกรรมไม่เป็นอาบัติเพราะอะไร? เพราะมันไม่มีการกระทำ มันไม่มีวิจิตรกรรม เห็นใหม่ พูดปดหรือใช้ร่างกายนี้ไปลักของเขาไปทำสิ่ง

ต่างๆ อาบัติเกิดจากการกระทำ ระหว่างวิกรรม กายกรรม มโนกรรมเป็นอาบัติใหม่? มันไม่เป็นอาบัติ แต่มันเป็นกรรมเห็นใหม่ แต่ถ้ามีศีลมันเข้ามา มันจะเห็นเห็นมันเป็นปกติเห็นใหม่ เพราะอะไร? เพราะสติเข้ามายับยั้งได้

ถ้าจิตสงบเข้ามามันจะเห็นความต่างว่าความผิดปกติกับความปกติของใจมันต่างกันอย่างไร ถ้าความปกติของใจมันเข้ามา จิตมันปกติเข้ามา ถ้าจิตสงบเข้ามามีความราบรื่นเข้ามา

ถ้าไม่มีความสงบของใจนะ เราพุ่งชานแล้วเราเริ่มต้นทำงานไม่ได้ ช่างเขาจะมาทำงานของเขา เขาต้องมีเครื่องมือเครื่องมือของเขา เขาต้องมีที่ทำงานของเขา เขาถึงทำงานของเขาได้

ถ้าสถานที่ไหน สถานที่นั้นยังทำงานไม่ได้ เขาจะต้องปรับพื้นที่ก่อน เขาต้องเตรียมสถานที่ก่อน เขาต้องเตรียมอุปกรณ์ทั้งหมดเลย แล้วเราว่าเราเป็นนักปฏิบัติ เราเป็นคนที่ไม่เห็นคุณค่าของธรรม เห็นคุณค่านะ ถ้าไม่เห็นคุณค่าเราจะบวชมาทำไม?

ทำไมโลกเขาใช้ชีวิตโดยความปกติสุขของเขา ทำไมเขาอยู่กันได้ล่ะ ทำไมเราสละโลกมาเพื่อจะมาบวชของเรา เราสละโลกมาเพราะเราเห็นว่าสิ่งนั้นมันคือการเกิดเกิดด้วยบุญกุศลแล้วเกิดมาเป็นมนุษย์ เป็นมนุษย์แล้วพบพระพุทธศาสนา ในศาสนาในการกระทำของเราเห็นใหม่

ในศาสนา คูตี เขาทำทานกัน คูตี คูชาวพุทธเรา ถ้าศาสนาอยู่ที่ทะเลเบียน เขาจะไม่รู้อะไรเลย เหมือนสัตว์ตัวหนึ่งนะ เวลาเรายกย่องกันเองนะว่ามนุษย์เป็นสัตว์ประเสริฐๆ เราเกิดมามนุษย์เป็นสิ่งที่ประเสริฐมาก เรามีปัญญามาก เราจะทำอะไรก็ได้ กฎหมายก็คุ้มครองเรา กฎหมายคุ้มครองเราด้วย แล้วเรายังทำอะไร ถ้าเรามีปัญญาขึ้นมามีโอกาสมาก เราจะทำอะไรเป็นประโยชน์กับเราทั้งหมดเลย เราไปตื่นกันอย่างนั้นนะ ว่ามีโอกาสๆ โอกาสอย่างนั้นคือโอกาสของโลกๆ โอกาสของวัตถุมันจะมีประโยชน์อะไรขึ้นมา

โรงงานอุตสาหกรรมเวลาเขาผลิตออกมาเป็นโกดังๆ เลย แล้วเขาผลิตมาเพื่ออะไร เขาผลิตมาเพื่อขาย เขาผลิตมาเพื่อประโยชน์ของเขา แล้วเราไปตื่นกับสิ่งที่เขาผลิต

ออกมาเป็นสินค้า เป็นเศษเดน เศษเดนเพราะอะไร? เพราะเขาเอามาเพื่อล่อเรา ล่อคนใช้ เห็นไหม เพราะถ้าไม่มีคนไม่มีตลาด สินค้ามันจะมีประโยชน์อะไรขึ้นมา

คนที่เขาจะทำการต่างๆ เขาต้องหาตลาดก่อน ถ้าเขาหาตลาดไม่ได้ เขาจะไม่ผลิต สินค้าหรอก เขาต้องทำวิจัยตลาด เขาต้องสร้างกลไก เขาต้องหาวัตถุดิบของเขาขึ้นมาเพื่อสร้างโรงงานนั้นขึ้นมาผลิตของสิ่งนั้นขึ้นมา ผลิตขึ้นมาก็เพื่อขาย เพื่อผลประโยชน์ของเขา

ถ้าพูดถึงเรื่องกรรม มันคือสภาวะแบบนี้ละ แต่เรื่องของโลกเป็นความเจริญของโลก โลกต้องพึ่งพาอาศัยกัน ถ้าเราเป็นมนุษย์แล้ว มนุษย์โดยชาวพุทธ จะคิดอย่างนั้นหรือ

ชีวิตของโลกเขาเป็นอย่างนั้นเห็นไหม เราสละมานะ เราสละโลกมาแล้ว เราจะไม่คิดโลก สิ่งที่เราอาศัยไปก็อาศัยเพื่อดำรงชีวิต บังคับเครื่องอาศัยเราก็ใช้ของมัน แต่เราไม่คิดโลกหรอก โลกเป็นโลก แต่ถ้าเราเข้าใจมัน เราก็ใช้มันประสาโลกเห็นไหม นี่คือเรื่องของโลก

แต่เรามาเป็นศากยบุตร เราเป็นธรรม เราเป็นนักรบ ถ้านักรบเห็นไหม เกสา โลมานชา ทันทตา ตโจ เราอ่อนเข้ามาที่นี้ ย้อนมาที่งานของเรา ถ้าย้อนมาที่งานของเรา เราจะมี ความรื่นเริง มีความมองอาจกล้าหาญ เดินเข้าไปในทางจงกรมได้

ครูบาอาจารย์ท่านบอกนะ ทางจงกรมเอาไว้ให้เสือเดิน เอาให้เป็นทางให้เสือมัน หมอบไว้ไง ให้มันไปหากินของมัน แล้วเราไปทำอะไร เราก็นอนไปตามสบายของเรา เห็นไหม งานอย่างนี้มันจะเกิดขึ้นมานะ

ถ้ามีการกระทำของเราขึ้นมา มันมีความเพียรชอบ มีงานชอบ ถ้าไม่มีงานชอบ ผลมันจะเกิดมาจากไหนล่ะ เห็นไหม ผู้พระไตรปิฎกไง ถ้าเราเปิดมาจากที่นี้เราเรียนพระไตรปิฎกจากหัวใจของเรา เวลาธรรมมันเกิดขึ้นมา จิตมันเกิดขึ้นมา ถ้าจิตคนที่มันมีอำนาจวาสนาเห็นไหม ธรรมมันจะเกิด สภาวะธรรมมันจะเกิด เห็นไหม หลวงปู่มั่น ท่านบอกครูบาอาจารย์เห็นไหม เพราะว่าในฝ่ายการศึกษาของเขา เขาจะบอกเลยว่า ถ้าเราปลีกแยกออกไปจากวิชาการ เราจะประพฤติปฏิบัติไปไม่ได้

แล้วเวลาเราไปอยู่ในป่าในเขากัน ไปประพาศปฏิบัติกัน เราจะไปศึกษามาจากใครเห็นใหม่ หลวงปู่มั่นบอกว่า “ข้าพระองค์ฟังธรรมอยู่ตลอดเวลาเลย” ฟังธรรมอยู่ตลอดเวลาเลยเห็นใหม่ เพราะอะไร เพราะศึกษาธรรมอยู่ตลอดเวลาเลย เพราะอะไร เพราะเปิดใจได้ไง

ถ้าเปิดคู่พระไตรปิฎกได้ ถ้าเราทำความเข้าใจของเราได้ ถ้าเรายกขึ้นวิปัสสนาได้เห็นใหม่ เราจะเปิดคู่พระไตรปิฎกของเราเอง ถ้าเราเปิดคู่พระไตรปิฎกมันจะมีปัญหา ร้อยแปดเลยนะ คนที่ภาวนาขึ้นมามันจะมีปัญหา มันจะมีงานทำอยู่ตลอดเวลา

เวลาเดินจงกรม ถ้าเดินในทางจงกรม ๒๔ ชั่วโมง ๗ วัน ๘ วันเป็นเดือนเป็นปี ถ้าเขาทำอยู่ได้แสดงว่ามีงานทำ คนมีงานทำคุณสิ เวลาคนเขาตงงาน เขาบอกว่าเขาไม่มีตำแหน่งหน้าที่การงานของเขา เขาตงงาน เขาทุกข์เขายากนะ เพราะอะไร เพราะเขาไม่มีสิ่งตอบสนอง เขาจะเลี้ยงชีพของเขาได้อย่างไรเพราะเขาตงงาน

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราไม่มีงานของเรา เราทำงานของเราไม่ได้ เพราะอะไร เพราะว่าเรายกใจของเราขึ้นไม่ได้ไง เราเปิดคู่พระไตรปิฎกไม่ได้ ถ้าเราจะศึกษาพระไตรปิฎกเห็นใหม่ สุขุมยปัญญา เขาเรียนกันเขายังมีตำรากันเลย เขาต้องเปิดตำราเขา ต้องดูหนังสือ แล้วท่องจำกัน แล้วก็ไปสอบกัน ท่องจำกันมาให้เข้ากับกรอบอันนั้นมันถึงจะได้คะแนนของเขา

แล้วเราจะเปิดคู่พระไตรปิฎกของเรา ถ้าเราจะศึกษาของเรา ธรรมะเกิด ธรรมะเกิดนะคู่พระไตรปิฎกของเรา คู่พระไตรปิฎก ฟังสิว่าคู่พระไตรปิฎกของเรา แต่ธรรมของเราละ คู่พระไตรปิฎกคือธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า สภาวะธรรมเกิดจากใจ ความสงบมันก็เกิดมาจากใจ พอจิตมันสงบขึ้นมามันจะมีความร่มเย็นเป็นสุข

เวลามันฟังชานันนั้นคือสมบัติของเรา สมบัติของกิเลสไง กิเลสทำให้ฟังชาน กิเลสทำให้มีความทุกข์ กิเลสทำให้เราทุกข์มาก เราจะมีความทุกข์กันเห็นใหม่ ที่เราทุกข์กัน น้ำตาลอเห็นใหม่ ทุกข์ยากกันเพราะอะไร เพราะกิเลสมันเหยียบย่ำหัวใจใจ

ถ้ามีความสงบของใจเข้ามายับยั้งไว้ หินทับหญ้าไว้ๆ เห็นใหม่ แล้วธรรมมันเกิดเกิดโดยสัมผัส เวลามันเกิดขึ้นมา สภาวะธรรมมันเกิดขึ้นมา เป็นภาษาบาลีก็ได้ เป็น

ภาษาไทยก็ได้ เห็นเป็นนิมิตก็ได้ เห็นสภาวะแบบนั้น ถ้าเห็นแบบนั้นเรารู้ไว้เห็นใหม่
สรรพสิ่งนี้เป็นอนิจจัง สิ่งไหนเป็นทุกข์สิ่งนั้นเป็นอนัตตา เห็นภาพสภาวะเป็นสิ่งที่ดีเป็น
นิมิตที่ดี กล่าวบอกมันหมายความว่าดี ครูบาอาจารย์ท่านบอกเลยเห็นใหม่ ท่านเจอปะขาว
ปะขาวนับเคาะนิ้วเลย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ “ปีที่ ๘ จะสำเร็จนะ” พอถึงปีที่ ๘ จะสำเร็จ
ก็มุ่งหมายไปพยายามทำไป นิมิตหมายที่ดี

แล้วนิมิตหมายที่ไม่ดีล่ะ เห็นใหม่เราปฏิบัติไปแล้วมีปัญหา เวลาปฏิบัติไปมี
ปัญหาสิ่งต่างๆ สิ่งใดสิ่งหนึ่งมันเกิดขึ้นมาโดยตลอด มันเป็นอดีตไปแล้ว ในปัจจุบันเรา
แก้ไขได้ไหม เราแก้ไขสิ่งนี้ได้ เรารู้แล้วเราวางไว้ไง เราไม่เอาแค่สิ่งที่เราไปเห็น
ข้อมูลอย่างนี้มาทำให้ชีวิตเราเบี่ยงเบนไปโดยกิเลสมันหลอกก็ได้

ถ้าเป็นการชี้แนะ เวลาธรรมเกิดๆ ธรรมชี้แนะว่าเราจะทำไปแล้วจะได้ประโยชน์
ขึ้นมา ถ้าปฏิบัติไปปีนั้นมันจะมีความสงบเข้ามา จะเป็นปัญหาเข้ามา แล้วถ้าเราไม่ทำจะ
ได้ไหมล่ะ? ถ้าเราไม่ทำมันก็ไม่เกิดอีกล่ะ? ถ้าเราทำขึ้นมามันก็จะเกิดสภาวะแบบนั้นเห็น
ใหม่

สิ่งบอกเหตุ สิ่งที่เป็นการฟังธรรม แต่ธรรมของเราละ ธรรมของเราฟังธรรมแล้ว
รับรู้แล้วก็ปล่อยไว้ แล้วเราก็ศึกษาของเรา ศึกษาคือเปิดตู้พระไตรปิฎกของเรา ยกขึ้น
วิปัสสนาไปให้ได้ วิปัสสนาได้ถ้ามีกำลังไปได้ พอบอกให้สิ่งใดหลุดไปสิ่งใดเป็นไป มัน
ก็จะเป็นสภาวะแบบนั้น

ถ้าเป็นสภาวะแบบนั้น เห็นใหม่ ธรรมของเราจะเกิดตรงนี้ไง ผล ธรรมของเราจะ
เกิดเพราะอะไร เพราะวิปัสสนาไปแล้วมันจะมีผลตอบรับ อาหารเข้าปากแล้วมันต้องม
ีการอิมท้อง เพราะอะไร เพราะอาหารมันเข้าปากไปแล้ว มันเป็นสารอาหาร

นี่ก็เหมือนกันที่ว่าตู้พระไตรปิฎกไม่ใช่ธรรมของเรา เพราะอะไร เพราะมันเป็น
ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อาหารใส่ปาก ฟังสิ ฟังคำว่าอาหารใส่ปาก
มันเป็นอาหารใช่ไหม แล้วเวลาอิมท้องความรู้สึกเป็นของใคร เป็นของเราใช่ไหม

ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เหมือนกัน ธรรมเกิดๆ มันเป็นธรรม
ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ใช่ธรรมของเรา เพราะมันเป็นสภาวะธรรม

สภาวะเป็นธรรมอยู่แล้วเห็นใหม่ แต่เราไปเห็นเข้ารู้เข้า แล้วความสุขความทุกข์เห็นใหม่ เห็นความดีเข้ามามันก็ตื่นตื่นก็สุขใจ ถ้าเห็นความทุกข์มันก็เดือดร้อนใจ ใจเดือดร้อน เห็นใหม่ เหมือนกับกินสารอาหารที่เป็นพิษ ถ้าสารอาหารเป็นพิษ กระทบอาหารก็ต้อง โคนพิษเข้าไปทำลาย

นี่ก็เหมือนกันสิ่งที่คิดดีคิดชั่ว เห็นใหม่ ในสภาวะธรรมมันคือ สภาวะที่พยายามจะก้าวเดินไปตามธรรมของเรา เราทำต่อไปแยกแยะเข้าไป เหมือนพ่อครัว พ่อครัวที่ฉลาด จะแยกแยะสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี เห็นใหม่

อาหารคูลี ดูอย่างไก่ เขายังต้องเลาะกระดูกออก ไม่มีใครเขากินไก่ทั้งตัวนะ เว้นแต่สัตว์เห็นใหม่ จระเข้มันกินไก่ทั้งตัวเลย นั่นมันเป็นสัตว์แล้วเราเป็นมนุษย์ เราเป็นคน ที่มีปัญญาขึ้นมา

นี่ก็เหมือนกันเวลาสิ่งที่มันเป็นพิษมันเป็นภัย เป็นเรื่องกิเลส เราก็แยกแยะไป เราก็ทำลายของเราไป เราก็แบ่งแยกไปเห็นใหม่ แบ่งแยกสะสางวิปัสสนาเข้าไป สิ่งใดถ้ามันไปเจอกระดูก มันเป็นไปไม่ได้ เพราะกิเลสมันจะคา วิปัสสนาไปไม่ได้ มันคาใจ มันคาเราก็ปล่อย ปล่อยกลับมาที่พุทโธๆ เห็นใหม่เพิ่มพลังงาน เหมือนไปเอามิดมาเลาะกระดูกออก

นี่ก็เหมือนกัน เรากลับไปพุทโธ พุทโธทำจิตให้มันเข้มแข็งขึ้นมา กลับไปที่พุทโธเพิ่มพลังงานขึ้นมา พลังงานมันก็เข้มแข็งขึ้นมา เรากลับไปลับมิด มิดกลับมามันคม แล้วเราก็กมาเลาะ เลาะอันนี้เป็นกระดูกอันนี้เป็นเนื้อ ถ้ากระดูกก็ทิ้งไปแล้วเอาเนื้อเป็นอาหาร

สัพเพ ธัมมา อนัตตา อาหาร สภาวะธรรม สภาวะธรรมที่เกิดดับ สภาวะธรรมเกิดมาจากไหน เกิดมาจากใจ มันเป็นธรรมหรือยัง มันไม่เป็นธรรมนะ มันเป็นโลกีย์ธรรม มันยังไม่เป็นโลกุตระธรรม

ถ้าโลกุตระธรรม วิปัสสนามันจะปล่อยไปเรื่อยๆ จนถึงที่สุดเห็นใหม่ มันจะขาดของมัน ขาดของมันนะ ถ้าขาดของมันเป็นเหตุเป็นผลของมัน ผลคือการกระทำของใจ

ดวงนี้ เห็นไหม เปิดตู้พระไตรปิฎก เปิดตู้ของธรรม มันเกิดมาจากไหนๆ มันเกิดมาจากใจทั้งนั้นนะ มันเป็นกิริยาของใจ มันเป็นผลของมรรค

มรรคเกิดมาที่ใจ มรรคเกิดมาจากการกระทำของเรา อย่าไปตื่นเต็นกับโลก โลกจะพูดอย่างไรเป็นเรื่องของเขา คนตาบอด โลกตาบอด มันต้องเอาวิชาการมาแผ่มาทางกัน “ต้องเป็นอย่างนี้..เป็นอย่างนี้..” แล้วทำไมต้องเป็นแบบเขาละ วิชาการเขาเป็นแบบวิชาการของเขา เขาก็เปิดมาเพื่อเอามาโต้แย้งกัน

แต่ความเห็นของเราเกิดมาจากใจของเรา ถ้าเกิดมาจากใจของเราก็เป็นผลงานของเรา มันเป็นความสุขความทุกข์ของเรา ความสุขความทุกข์นะ มันไม่ใช่ความจริง ถ้ามันเป็นความจริง ความสุขความทุกข์มันปล่อยวางเข้ามาบ่อยครั้งเข้า บ่อยครั้งเข้าเห็นใหม่ ถ้าเป็นความจริง มันพ้นออกไป กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ กายเป็นกายจิตเป็นจิต ฟังสติจิตเป็นจิต จิตไม่ใช่เราหรือ จิตเป็นจิต กายเป็นกาย ทุกข์เป็นทุกข์เห็นใหม่ แล้วความรู้มันจะรวมลง พับ! ไปเลย

จิตเป็นจิต เพราะจิตกับกายแยกออกจากกัน มันแยกออกจากกันโดยสัจจะความจริงของมัน ถ้าเราแยกของเราออกไปบ่อยครั้งๆ เข้า แต่ถ้ามันแยกออก กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ แต่มันไม่ปล่อย มันไม่ปล่อยมันก็เป็นการชั่วคราว เป็นการฝึกงาน

การฝึกงาน การทำช้านะ วิทยาศาสตร์เขาต้องฝึกซ้ำทำซ้ำจนแน่ใจของเขา นักวิชาการเห็นใหม่ ดูอย่างหมอเฉพาะโรค เขาผ่าตัดบ่อยครั้งเข้าๆ เขาทำทุกวันเลยวันหนึ่ง ๔-๕ รายจนมีความชำนาญของเขา ความชำนาญของหมอหนึ่ง แล้วคนไข้ด้วย คนไข้แข็งแรงไหม คนไข้อ่อนแอไหม คนไข้ใจเข้มแข็ง เขาก็รักษาของเขาได้ไม่ถึงกับช็อกเห็นใหม่ ผลงานมันจะสำเร็จตลอดไป

การปล่อยวางๆๆ ปล่อยวางไว้เฉยๆ ปล่อยวางแล้วไม่ได้ผล เราก็ค่อยๆ ทำใหม่ เราทำใหม่เราทำซ้ำ เราพิจารณาซ้ำต่อไป แล้วทำแล้วถ้ามันไม่ได้ผล ก็กลับมาที่พุทธโศกกลับมาที่ลึบมิด หมอถ้าเครื่องมือแพทย์เขาไม่ได้ทำการฆ่าเชื้อ แล้วเขาเอาไปผ่าตัด ถ้ามันติดเชื้อขึ้นมาจะมันลูกตามนะ

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราวิปัสสนาไป พอมันเข้าไปสภาวะแบบนั้น กิเลสมันชักนำ มันหลอกไปได้นะ มันหลอกไปทางหนึ่งๆ เราก็เป็นไปกับเขาชั่วคราว เพราะการประพฤติปฏิบัติวิปัสสนาไปทีไรจะไม่มีพลาดเลย ไม่มี

จำไว้เลยคนที่ภาวนาแล้วไม่มีความผิดพลาด อย่าไปเชื่อ มีทั้งนั้น แม้แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังผิดพลาดเลย ความผิดพลาดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีศึกษามาขนาดไหนก็ยังผิดพลาด

ถ้าความผิดพลาดขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปีผิดพลาดมาขนาดนั้น แล้วย้อนกลับมาๆ ถึงที่สุดแล้ว เพราะบุญญาธิการขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเอง ไม่ตัดสินใจสิ่งต่างๆ ถ้าไม่มีเหตุมีผลเห็นใหม่

นี่ก็เหมือนกัน ถ้าเราวิปัสสนาไปแล้วมันไม่เข้าไปตามความจริงของเรา คือว่ามันไม่เป็นสันทิฏฐิโก คือว่ามันไม่มีการยืนยันกับใจนะ เวลาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไม่ต้องมีใครการันตี ไม่ต้องมีใครมาบอกเลย มันจะเกิดขึ้นเองเห็นใหม่

แม้แต่ครูบาอาจารย์ก็ไม่ต้องการันตี มันเกิดจากใจของเราเอง ไม่ถึงเลตสงสัยสิ่งใดๆ ทั้งสิ้น เป็นอย่างนี้เอง นี่ใช่ ถ้าใช้อย่างนี้นะมันจะเข้าใจของมัน แล้วอธิบายได้หมดด้วยในกระบวนการของเราเห็นใหม่

ดูสิ ดูอย่างพ่อครัว พ่อครัวที่เขาเป็นพ่อครัวชำนาญการมาก จะทำอาหารที่ไหนก็ได้ จะทำอะไรก็ได้ จะทำเมื่อไหร่ก็ได้ แล้วสามารถตัดแปลงได้ด้วย สามารถตัดแปลงวัตถุดิบ สามารถที่จะตัดแปลงสิ่งที่จะเป็นอาหารให้เป็นอาหารที่กลมกล่อมขึ้นมาก็ได้

นี่ก็เหมือนถ้าเราเป็นสันทิฏฐิโก มันเป็นสภาวะความจริงของมัน ไม่มีกิเลสสิ่งใด จะเข้ามาต่อแยกกับอันนี้ได้เลย ในกิเลสขั้นนั้นนะ ในการวิปัสสนา กายเป็นกาย จิตเป็นจิต ทุกข์เป็นทุกข์ มันจะเข้าใจจะความจริงของเขา จะไม่ตื่นเต้นไปกับโลกเลย จะไม่ตื่นเต้น ไม่มีใครสามารถดึงใจดวงนี้ให้เสื่อมคลายออกไปให้ตามกระแสโลกได้อีกแล้ว เพราะอะไร เพราะมันถือพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ ด้วยสัจจะความเป็นจริงใจ พระโศดาบันจะไม่ถ่อมมงคลตื่นข่าว จะยุแห่ขนาดไหนเป็นไปไม่ได้ ฆ่ามันทิ้งดีกว่าฆ่าให้ตายดีกว่า จะทำผิดวินัยเป็นไปไม่ได้

นั่นล่ะจะความจริงอย่างนี้ที่เกิดขึ้นมาแล้ว สิ่งนี้เป็นความจริงของเรา ความจริงของเราเกิดขึ้นมาจากไหน เกิดขึ้นมาจากการเปิดตู้พระไตรปิฎกไป ชีวิตของเรามีคุณค่ามาก เพราะอะไร เพราะเราสละชีวิตจากทางโลกมาแล้ว

คุณ คุณอาบเหงื่อต่างน้ำขึ้นมา เพื่อเลี้ยงปากเลี้ยงท้องนะ เราบิณฑบาต สะพายบาตรออกไป มีคนใส่บาตรแน่นอนเพราะอะไร เพราะชาวพุทธไง เราอยู่ในกระแสสังคมที่เจริญมาก โลกเขาเจริญขึ้นมาเพราะอะไร เพราะเดี๋ยวนี้เจริญมากนะ คำว่าเจริญๆ คิดว่าโบราณเจริญยิ่งกว่านี้ไง ไม่ใช่หรอก

คุณ สมัยหลวงปู่มั่นครูบาอาจารย์ ตำราที่ขาดๆ เงินๆ นะ ไม่มีอะไรที่จะสมบูรณ์อย่างนี้หรอก มันเริ่มตั้งแต่สมัย ร.๕ พยายามพิมพ์ตำรับตำราขึ้นมา แล้วก็เรียนตำรับตำราขึ้นมา เรามาตื่นโลกนะ แล้วเราก็เอาอันนี้มาเทียบเคียงไป

เวลาเราคิดถึงสมัยพุทธกาลก็เหมือนกัน เราเห็นในสังคมอย่างนี้ เราก็คิดว่า “พระพุทธเจ้าจะเป็นอย่างนั้น จะเป็นอย่างนี้” มันไม่ใช่หรอก สังคมมันคนละยุค สังคมคนละยุคเลย ไม่มีเทคโนโลยีขนาดนี้ จะไม่มีเหมือนสมัยนี้เลย แต่ทุกซ์ตัวเดียวกัน.. ทุกซ์ตัวเดียวกัน.. ความบีบคั้นของใจเหมือนกัน มรรคญาณก็เหมือนกัน แต่สังคมแปรสภาพไปอย่างนี้เท่านั้น เราจะไม่ตื่นเต้นไปกับสังคมโลกเขา

มองไปทางโลกแล้วมองมาทางเรา มองกลับมาในหน้าที่การงานของเรา มันจะภูมิอกภูมิใจในชีวิตไป เราเป็นคนที่จะเห็นภัยนะ เห็นภัยจากโลก ปลีกจากโลกมาแล้ว แล้วพอมาเป็นหน้าที่การงานของพระสงฆ์เรา เราจะต้องพยายามยึดมั่นถือมั่นของเราให้ได้ แล้วแยกแยะทำอะไรอย่าสะเพร่า อย่าสะเพร่า อย่าชิงสุกก่อนห่าม ยังไม่เป็นผลก็เข้าใจว่าเป็นผล

กิเลสมันจะหลอกอย่างนี้ตลอดไป เพราะครูบาอาจารย์ที่ประพฤติปฏิบัติมาจะรู้เลยว่า “อย่างนี้อย่างนี้เป็นธรรมดา” มันสรุปให้เสร็จเลย พอจิตสงบมันสรุปให้เลย “นี่เป็นธรรม ปลอ่ยวางอย่างนี้ เป็นอย่างนี้ ผลเป็นอย่างนี้ เป็นอย่างนี้” กิเลสมันหลอกมาอย่างนี้ตลอดเลย เราถึงบอกว่าเวลาทำอะไรแล้วต้องตรวจสอบออกมา แล้วตรวจสอบไปเรื่อยๆ ถ้าไม่เป็นความจริง

ของเรานะ ของน้ำมันสกปรก อย่างเช่น เราไปเหยียบจี๊มา ตีนเราไปเหยียบจี๊มา มันจะติดกลิ่นมากับตีนเรานะ นี่ก็เหมือนถ้าใจมันมีอยู่ มันมีกลิ่นมันมีความเป็นไป มันต้องออก ถ้าเราตรวจสอบเรานะ ถ้าตรวจสอบผิด ผิดก็ไม่ใช่ไร นี่ไงประสบการณ์ตรง ใจ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี วิกฤตอุกฤษฏ์ขนาดไหนกับ ศาสดาต่างๆ ฝึกฝนมาตลอด

เราขนาดได้มีตำราตรงๆ อยู่นี้ มรรคญาณ ผู้พระไตรปิฎก วางต่อหน้านี้ ศึกษาได้ ค้นได้หมดเลย ยิ่งค้นคว้าก็ยิ่งงง เปิดดูพระไตรปิฎกในหัวใจของเราเอง แล้วออกมา แยกแยะเอง

เวลามันปล่อยวางมันเป็นไปอย่างไร มันก็ยังมีสภาวะโต้แย้งอย่างนี้เห็นไหม โต้แย้งอย่างนี้มันก็เหมือนกับว่า กิเลสเรามันหยาบ ขนาดว่าหยาบๆ อย่างนี้เรายังโดนมัน หลอกเลย ยังโดนมันจูงจูงไปขนาดนี้ไง อย่างนี้เราถึงผิดพลาดไป อย่างนี้ก็เป็นอำนาจ วาสนา เพราะเป็นกรรมของเรา เพราะความเป็นไปจริตนิสัย ความชอบ ความเป็นไปของ จิต ถ้ามันตรงจริตมันก็ย้อนกลับไปเป็นมรรคญาณของเรา

ถ้ามรรคญาณของเรา เห็นไหม ผิดพลาดขนาดไหนเริ่มต้นใหม่ เริ่มต้นใหม่นะ การเริ่มต้นใหม่ เห็นไหม ถ้าเราไม่เริ่มต้นใหม่นะมันจะไปเป็นชาติใหม่ มันจะตายไป แล้วตายเกิดตายเกิด

ถ้าทำความดีขึ้นมาขนาดไหน มันไปเกิดเป็นพรหมมันจะเป็นชาติใหม่ มัน ออกไป มันยังยาวไกลเห็นไหม เราถึงจะย้อนกลับมาที่เราย้อนกลับมา ย้อนกลับมาถ้ามัน ผิดพลาด เริ่มต้นใหม่ ทำใหม่เพราะอะไร เพราะยังมีชีวิต ยังมีโอกาส ยังมีความเป็นไป เรายังสามารถคลี่คลายสภาวะของกิเลสออกจากใจได้

เพราะเหมือนกับคน เห็นไหม คนทำงานชำนาญการแล้ว แต่ทำแล้วงานนั้นยังไม่ จบ ยังไม่เสร็จ เห็นไหม เราก็สามารถแก้ไขได้ เพราะมันมีความชำนาญ คือว่ามีสมาธิ มี ปัญญา เคยแยกแยะ อย่าท้อแท้ อย่างน้อยใจ ต้องยกตัวเองว่าเรานี้เป็นคนที่มีโอกาสมาก ที่สุด เรามีโอกาสนะ

คุณิ สังคมเขามีโอกาสแบบเราใหม่ เราสละมา กว่าจะสละมาจากโลกนะ เลือด ซิบๆ นะ เพราะมันเจ็บใจ หัวใจมันเจ็บแสบนะ เพราะอะไร เพราะมันต้องพลัดพราก ความพลัดพรากจากโลกมาแล้วส่วนหนึ่ง แล้วเรามาปฏิบัติอย่างนี้ เราจะมานอนใจอยู่ได้อย่างไร

ถ้าเราไม่นอนใจเราพยายามค้นคว้าของเรา ผิดพลาดขนาดไหนก็แก้ไขไป แก้ไขไป มีโอกาสทั้งนั้น..มีโอกาสนั้นนะ เพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าพูดไว้ในธรรม เห็นไหม

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติเสื่อมถดถอย ต้องบรรลุนิพพานได้ภายใน ๗ วัน ๗ เดือน ๗ ปี แล้วของแก่นี้ทำไมเรามาไม่ได้ เวลาในชีวิตเรามันลากเราไป เราไปได้ แล้วของแก่นี้เราทำไมไม่ได้หรือ

ถ้าเราทำได้เห็นไหม เวลาทุกข์มาเห็นไหม ไปหาครูบาอาจารย์ “มีอะไรให้บอกมา มีอะไรให้บอกมา” สมาธินี้พยายามทำขึ้นมาให้ได้ ขอให้มีคนบอกเถิด ถ้าในปัจจุบันนี้ปฏิบัติมาสิเราจะบอกเอง ถ้าผิดพลาดมา ปฏิบัติมาสิ ปฏิบัติมา

เวลาหาครูบาอาจารย์ไม่ได้ ให้ใครบอกมา หาให้ใครบอก “บอกหน่อยๆ ทุกข์หนักๆ บอกหน่อยๆ” แล้วตอนนี้ให้มันผิดมาสิ ขอให้มันผิดหน่อยๆ ทำไมมันไม่มี ขอให้ผิดมา ขอให้ทำมา ปฏิบัติขึ้นมาเลย เพราะการปฏิบัติ เห็นไหม มันถึงสมควรต่อการปฏิบัติ

คุณิ เวลาเราแสวงหากัน ขอให้หนีภัยครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ก็มีสัททวิหาริก เห็นไหม สังคมสงฆ์มันก็เป็นสังคมที่ราบรื่นไป สังคมสงฆ์เราจึงลงอุโบสถกันใจ เพื่ออะไร เพื่อความสำรวม เพื่อความสุขความสำรวมของหมู่สงฆ์เรา ต่อไปนี้จะลงอุโบสถ เอวัง